

6. Протокол по итогам консультаций Трёхсторонней контактной группы относительно совместных шагов, направленных на имплементацию Мирного плана Президента Украины П. Порошенко и инициатив Президента России В. Путина [Электронный ресурс] / ОБСЕ. – Режим доступа : <http://www.osce.org/ru/home/123258>

7. Меморандум об исполнении положений Протокола по итогам консультаций Трёхсторонней контактной группы относительно шагов, направленных на имплементацию Мирного плана Президента Украины П. Порошенко и инициатив Президента России В. Путина от 19 сентября 2014г. [Электронный ресурс] / ОБСЕ. – Режим доступа : <http://www.osce.org/ru/home/123807>

8. Комплекс мер по выполнению Минских соглашений, согласованный Трёхсторонней контактной группой на саммите в Минске 12 февраля 2015 г. [Электронный ресурс] / ОБСЕ. – Режим доступа : <http://www.osce.org/ru/cio/140221>

9. Декларация Президента Российской Федерации, Президента Украины, Президента Французской Республики и Канцлера Федеративной Республики Германия о выполнении Комплекса заходов з імплементації Мінських домовленостей, схваленого у Мінську 12 лютого 2015 року [Электронный ресурс] / Президенти Російської Федерації, України, Французької Республіки, Канцлер Федеративної Республіки Німеччина. – Режим доступа : <http://www.president.gov.ua/news/deklaraciya-prezidenta-rosijskoji-federaciyi-prezidenta-ukra-34695>

10. Резолюция 2202 (2015), принятая Советом Безопасности на его 7384-м заседании 17 февраля 2015 года [Электронный ресурс] / Совет безопасности ООН. – Режим доступа : [daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/043/74/PDF/N1504374.pdf](https://www.un.org/press/docs/2015/2015021504374.pdf)

11. Резолюция 2166 (2014), принятая Советом Безопасности на его 7221-м заседании 21 июля 2014 года [Электронный ресурс] / Совет безопасности ООН. – Режим доступа : [daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/477/31/PDF/N1447731.pdf](https://www.un.org/press/docs/2014/201407211447731.pdf)

12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 лютого 2015 року «Про звернення до Організації Об'єднаних Націй та Європейського Союзу стосовно розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру та безпеки» : Указ Президента України від 02.03.2015 №116/2015 / Президент України // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 39.

13. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року / Україна, РФ, Велика Британія, США // Голос України. – 2014. – № 39, (Спецвипуск). – від 01 березня

14. Посол Великобритании пожаловалась, что Россия игнорирует Будапештский меморандум [Электронный ресурс] // Украинская правда. – Режим доступа : <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2015/10/3/7083498>

15. Святун, О. Будапештський меморандум та його співвідношення з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї [Електронний ресурс] / Олена Святун, Олексій Святун // Віче : Журнал Верховної Ради України. – 2014. – № 20. – Режим доступа : <http://www.viche.info/journal/4405/>

УДК 341.232.2:343.57

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ПОВЕДІНКУ ДЕРЖАВИ ТА ІНДИВІДА

Столярський О.В.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного права
Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті досліджуються особливості міжнародного права як засобу впливу глобалізації на поведінку держави та індивіда. Аналізуються доктринальні підходи щодо специфіки взаємодії міжнародного та національного права в умовах глобалізації. Розмежовуються подібні поняття між собою.

Ключові слова: міжнародне право, національне право, глобалізація, держава, індивід.

Столярский О.В. / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО КАК СРЕДСТВО ВОЗДЕЙСТВИЯ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ПОВЕДЕНИЕ ГОСУДАРСТВА И ИНДИВИДА / Львовский национальный университет им. И. Франко, Украина

В статье исследуются особенности международного права как средства влияния глобализации на поведение государства и индивида. Анализируются доктринальные подходы относительно специфики взаимодействия международного и национального права в условиях глобализации. Разграничиваются подобные понятия между собой.

Ключевые слова: международное право, национальное право, глобализация, государство, индивид.

Stolyarskiy O.V. / INTERNATIONAL LAW AS A MEANS OF IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE CONDUCT OF THE STATE AND THE INDIVIDUAL / Lviv national University named I. Franko, Ukraine

The article examines the features of international law as a means of influence of globalization on the conduct of the state and the individual. Analyzes the doctrinal approaches to the specific interaction of international and national law in the context of globalization. Distinguishing between similar concepts together.

Legal practice in the age of globalization is indicative and shows that the harmonization of current international and domestic, national law in full measure. Only possible gradually to replace national law with international. So, global network patterns operate between unrelated with each other or is fundamentally different legal fields, allows them to operate almost outside the framework of national legislation. However, modern international law is oriented only on the subjects of globalism. So, having escaped from the sphere of domestic regulation, the network organization thus leaving the sphere of law as such and pass into the sphere of «might makes right».

With the phenomenon of globalization attribute the emergence of supranational regulatory areas, which are outside national jurisdiction and territorial sovereignty of the state.

As a result of globalization processes formed a fundamentally new structural legal education, which due to the lack of their direct connection with state sovereignty and national jurisdiction, as well as the lack of direct connection with the negotiation mechanisms of a sovereign state, can't find their place neither in the national nor in the international legal systems. In the law implementing the construction type «General world property» and «common heritage of mankind», by which the globalists hope to prepare the mass consciousness to the seizure of national assets in favor of the global oligarchy.

Analyzing all these processes, it is necessary to pay attention to emerging globalization of legal neoplasm, understood in their structural features and understand their legal nature. In the same respect, a particular interest is actively developing humanitarian law, information, and regional law, in particular, the law of the European Union. The more essential characteristics of international legal sectors, the more senseless to speak of their national legal systems. Of great interest is the study of the legal nature of transnational justice, which is largely the result of appreciation of the need for institutional protection of the effective functioning of the new legal reality.

One of the regularities of law development in a globalizing world is the deepening of interaction of international and domestic law. Modern researchers confirm the idea that under globalization the concept of objective boundaries of international law should belong to the past. Today it creates rights and obligations not only for States but directly for individuals and legal entities acting in the field nutria. In many countries international law is recognized as an integral part of the national legal system.

Key words: international law, domestic law, globalization, state, individual.

У радянський період домінуючою була точка зору, згідно з якою міжнародне право прямо і безпосередньо не може регулювати правове положення особистості, а індивіди ні за яких умов не є і не можуть бути суб'єктами міжнародного права [1, с. 21]. Згодом об'єктивний процес інтернаціоналізації прав людини почали розглядати як позитивну тенденцію [2, с. 5], через що все частіше увагу акцентують на необхідності встановлення конкретного переліку суб'єктів міжнародного права, враховуючи, що аспект уточнення правосуб'єктності може суттєво вплинути на правову доктрину держави загалом. В. А. Карташкін, виділяючи цю тенденцію, вважає, що «в епоху глобалізму прискорюється процес обмеження суверенних прав держави та змінюється суверенітет індивіда» [3, с. 360]. Однак у контексті формування наднаціональних формувань йдеться саме про передачу державою суверенних прав, і навіть про передачу самого суверенітету, що є суттєвою ознакою й означає, що держава в принципі може вільно і самостійно встановлювати для себе державний лад і форму правління, регулювати свою внутрішню організацію і поведінку своїх громадян, а також свою внутрішню і зовнішню політику.

В юридичній літературі відома точка зору, згідно з якою держави добровільно відмовляються від частини своїх суверенних прав і передають їх міжнародним органам, наділим повноваженнями втручатися у внутрішні справи таких держав. У результаті індивід стає безпосередньо суб'єктом міжнародного права. Саме цей підхід був всебічно обгрунтований у юридичній науковій літературі. Актуальність цієї проблеми суттєво зростає останнім часом у зв'язку з розширенням сфери міжнародного правового захисту прав та свобод людини, включаючи можливість звернення до Європейського Суду з прав людини. Тому деякими закордонними фахівцями, зокрема Я. Броунлі, вказується на такі важливі обставини:

а) теоретична полеміка про те, чи є індивід суб'єктом міжнародного права, не завжди призводить до плідних результатів у практичному відношенні. Очевидно, індивід може становити собою суб'єкт міжнародного права лише за певних обставин, коли він має справжню процесуальну правоздатність;

б) індивіда потрібно розглядати як члена певного організованого суспільства, в якому він живе, і, отже, його індивідуальний статус залежатиме від загальних умов соціального й економічного розвитку у цьому суспільстві [4, с. 108]. Вважаючи, що висловлена Я. Броунлі позиція певною мірою непослідовна й суперечлива, слід звернути увагу на те, що в сучасних умовах більшість європейських, арабських та російських вчених тісно чи іншою мірою визнають індивіда суб'єктом міжнародного права (наприклад, суб'єктом міжнародного права другої категорії). Це фактично означає, що права і свободи людини значною мірою вийшли за межі внутрішньої компетенції держави (на відміну від радянської доктрини міжнародного права, відповідно до якої регулювання прав людини відносили до внутрішньої справи держави) і все більше стають предметом міжнародного регулювання. Визнання міжнародної правосуб'єктності індивідів, обгрунтовує емансипацію особистості, а ще є засобом вторгнення глобалістів у внутрішні справи суверенних держав.

Юридична практика епохи глобалізації свідчить про те, що узгодження сучасного міжнародного і внутрішньодержавного національного права в повній мірі неможливе. Можливо тільки поступово замінювати внутрішньодержавне право міжнародним. Так, світові мережеві структури здійснюють свої операції між не пов'язаними один з одним або принципово різними правовими полями, що дає змогу їм проводити свою діяльність практично поза рамками національного законодавства. Разом з тим сучасне міжнародне право зорієнтоване виключно на суб'єктів глобалізму. Отже, вирвавшись зі сфери внутрішньодержавного правового регулювання, мережеві організації тим самим залишають сферу права як таку і переходять в сферу «права сильного».

З явищем глобалізації пов'язують виникнення наднаціональних нормативних правових масивів, які знаходяться за межами національної юрисдикції і територіального суверенітету держави.

Правовою спільністю екстериторіальної дії є регіональне право, зокрема право ЄС (європейське право) – нормативно-юридичний комплекс, якому одночасно характерні риси як наднаціонального, так і внутрішньодержавного права. Одночасно з глобальними спільнотами виникає наднаціональне правосуддя, або «транснаціональна юстиція» (transnational justice). Тим самим ведеться послідовне формування «глобального права».

В глобальній юриспруденції виникають два важливі компоненти, про правову природу яких необхідно замислитися, адже йдеться про т. зв. транснаціональне право і наднаціональне право.

Глобальна правова система, як вважає, наприклад, В. М. Шумілов [5, с. 89], зумовлена якісною єдністю наведених правових явищ, для яких необхідне особливе регулювання:

1) відносини, що стосуються внутрішньодержавного права (йдеться про т. зв. відносини приватноправового характеру з іноземним елементом);

2) відносини між державами (і ширше – між «публічними особами»), які регулюються міжнародним правом;

3) відносини між приватними особами в тих питаннях, які не регулюються ані внутрішнім, ані міжнародним правом; у цьому разі приватні особи різних держав, зацікавлені в забезпеченні порядку, створюють власну автономну систему регулювання – щось на зразок міжнародного права (т. зв. транснаціональне право);

4) відносини у сферах наднаціональної юрисдикції – вони породжені глобальними проблемами й інтересами і регулюються нормами, які умовно можна назвати наднаціональним правом. Явище наднаціональності виникає, на думку В. М. Шумілова, тоді, коли держави повинні або змушені підпорядковуватися нормам, що створені і/або вступили в силу без згоди держави. Багато міжнародних організацій на підставі статутної правосуб'єктності отримали можливість зобов'язувати своїми конкретними діями (рішеннями) держави-учасниці, не заручаючись їхньою згодою на це у кожному окремому випадку [5, с. 90].

Іншими словами, деякі міжнародні організації набули щодо суверенних держав-учасниць певний обсяг самостійних розпорядчих повноважень. Ознаки наднаціональності простежуються у діяльності низки міжнародних регіональних організацій (ЄС) і організацій універсального характеру (МВФ). Розмірковуючи про концепції світового глобального права, можна зауважити, що взаємна побудова єдиної юридичної системи – це той шлях, яким мають рухатися суб'єкти глобалізму, тому що він обіцяє їм панування над світом. Однак його реалізація досить проблематична, оскільки є різноманітність права (як у теоретичному, так і в практичному аспекті), яке передбачається уніфікувати. Кожен суб'єкт глобалізації має свій правовий простір. Держави мають законодавства, що поширюються на їхню територію. Корпорації поширюють свої норми на рівні або корпорації, або на рівні іншої (інших) корпорацій, у останньому випадку має бути домовленість між цими суб'єктами, причому на корпорації частково поширюється законодавство материнської країни, частково – країни перебування. Водночас виникає чимало конфліктних ситуацій, прихованих від очей, нав'язування умов, оформлених локальними угодами або усними домовленостями. Тут глобалізм набуває «права сильного». Ще більш зловісний образ постає перед світовою громадськістю, коли відверто порушуються міжнародно-правові принципи і договори.

У територіальному масштабі поряд з універсальними тенденціями в рамках світового співтовариства проявляються і регіональні тенденції. Наприклад, у рамках правової інтеграції латиноамериканських держав, держав ЄС, держав СНД. Між нинішніми країнами і народами великі відміннос-

ті духовно-культурного і національного характеру, що мають об'єктивний характер. Свого роду щільність правових відносин визначається типом міждержавних об'єднань і союзів, коли в ЄС ступінь зближення економічних, у т. ч. акціонерних, законодавств спричинив формування «європейського права». Такого феномену правової уніфікації майже немає в інших об'єднаннях, виключаючи деякі форми латиноамериканської та скандинавської уніфікації.

З глобалізацією тісно пов'язані питання, що стосуються проблем імплементації норм міжнародного права у відповідні національні правові системи. Зауважимо, що в цьому плані законодавство не є винятком, оскільки приділяє особливу увагу необхідності врахування практики Європейського Суду з прав людини в національному правозастосуванні.

Певний інтерес спричиняє також більш загальна постановка питання про співвідношення міжнародного і національного права, пов'язаних з цим питань імплементації загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права у національну правову систему.

Вплив процесів глобалізації на сферу права проявляється також в явищі юридичної стандартизації. Якщо на початку і в першій половині ХХ ст. можна було говорити про зближення правових форм, що відбувалося поступово, з об'єктивним розвитком суспільних систем у напрямку їхнього зближення, то з настанням епохи глобалізації ці процеси набули нового якісного виміру. Сьогодні треба говорити вже не просто про зближення, а саме про уніфікацію, про запровадження єдиних стандартів у правовій сфері. По суті, можна говорити про цілеспрямовану стандартизацію правових явищ і процесів.

Не секрет, що вектор глобалізації головно спрямований від країн-метрополій до країн-колоній, чия відсталість в економічному, соціальному і правовому відношенні консервується навмисно. Тому навряд чи є підстави для тверджень про збалансованість глобалізаційних процесів. Це положення повною мірою поширюється на сферу глобалізованого права. Сам факт активного залучення тієї чи іншої держави до проекту глобалізації неминуче провокує «відкриття шлюзів» на шляху реінтеграції елементів західної юриспруденції в системи не західні (на думку Заходу – менш розвинені). За оцінкою А. С. Піголкина, «автономність не має суперечити основним, глобальним правовим принципам, стандартам, покликаним бути загальними для кожної національної юриспруденції... Поступово відходить у минуле чіткий поділ міжнародного і внутрішньодержавного права» [6, с. 31].

Глобалізація – поняття не правове, і навіть не економічне чи політичне, а духовне з префіксом «псевдо». Йдеться про всебічну планетарно зорієнтовану експансію зла, що здійснюється окремими, але взаємопов'язаними корпораціями, індивідами, колективами та міждержавними об'єднаннями, що порушують об'єктивні закони розвитку людства. Міжнародні стандарти прав людини емансипують громадян від їхніх природних обов'язків. Дискредитація національних держав призводить до беззахисності цивільного населення більшості країн перед викликами нової колонізації світу. Всесвітня уніфікація юридичних конструкцій та інститутів означає поширення «правового» простору Заходу в планетарному масштабі.

У результаті глобалізаційних процесів формуються принципово нові структурні правові утворення, які через брак їхнього прямого зв'язку з державним суверенітетом і національною юрисдикцією, а також брак прямого зв'язку з механізмами узгодження суверенних державних воель (що характеризує генезис міжнародного права як особливої юридичної системи) не можуть знайти собі місце ані в структурі національних, ані в структурі міжнародної правових систем. В юриспруденцію впроваджують конструкції типу «загальна світова власність» і «загальне надбання людства», за допомогою яких глобалісти сподіваються підготувати масову правосвідомість до відбирання національних надбань на користь світової олігархії.

Аналізуючи всі ці процеси, треба звернути свою увагу на виникаючі в результаті глобалізації юридичні новоутворення, розібравшись в їхніх структурних особливостях, зрозумівши їхню правову природу. У цьому ж плані особливий інтерес становить гуманітарне право, що активно розвивається, інформаційне, а також регіональне право, зокрема, право ЄС. Чим більше їм характерні ознаки міжнародно-правових галузей, тим більш безглуздо говорити про їхнє відношення до національних правових систем. Безсумнівне зацікавлення становить дослідження юридичної природи транснаціональної юстиції, створення якої є значною мірою результатом усвідомлення потреби організаційного захисту ефективного функціонування нової юридичної дійсності.

Поряд з тенденцією до інтернаціоналізації або гомогенізації національного права спостерігається й інша тенденція – до гетеропеїзації права держав. У міру того, як міжнародне право все серйозніше зачіпає внутрішньодержавне право, його застосування все ґрунтовніше стикається з відмінностями правової культури, правової свідомості. Аналіз судової практики держав використання норм міжнародного права свідчить про те, що практика ця нагадує переклад іноземного тексту на національну мову, який не ідентичний оригіналу, не кажучи вже про «переклад на інші мови». Професор університету в Торонто К. Кноп зазначив: «Внутрішньодержавне тлумачення міжнародного права не є всюди однаковим» [7, с. 112]. На першому етапі глобалізації світу ми маємо справу ні з чимось цілком міжнародним, ні цілком національним, а з гібридом, що виражає відносини між ними.

Це явище свідчить про нову форму колонізації світу. Чимало міжнародних організацій стежать, щоб розбіжності національних систем не виходили за визначені межі, залишалися в рамках історично досягнутого і міжнародного стандарту. Такі органи, як Європейський Суд з прав людини та Європейська комісія з прав людини попереджають про прояв обережності, щоб суди не тлумачили договори лише відповідно до понять їхнього власного внутрішнього права.

Зміна співвідношення міжнародного і національного прав – дійсно показова прикмета глобалізації і проявник її справжніх цілей. У XVIII-XIX ст. міжнародно-правові норми регулювали частину міждержавних відносин, перебуваючи в повній залежності від розсуду правителів і, отже, національно-юридичного ладу держави. До середини ХХ ст. відбувається процес зближення міжнародного та національного права при розширенні сфери регулювання першого й ослабленні позицій другого. З середини ХХ ст. спостерігається тенденція визнання пріоритету міжнародних норм як способу універсального захисту суверенних прав приватних осіб від будь-яких посягань ззовні, в т. ч. з боку національних держав. Цей пріоритет отримує конституційне вираження в різних формах, від витончено м'яких до імперативних.

Говорячи про проблему розмежування міжнародного і внутрішньодержавного права, необхідно відзначити, що прихильники безпосереднього регулювання міжнародним правом внутрішньодержавних відносин говорять про поступове розмивання кордонів між двома цими системами, посилаючись на концепцію єдиного європейського правового простору. Однак грань між міжнародним і внутрішнім правом не має «стиратися», оскільки це призвело б до порушення їхнього адекватного функціонування. У кожній з цих правових систем своя природа, своя сфера дії, свій об'єкт регулювання і свій механізм дії. При дотриманні безпеки націй та народів може відбуватися поглиблення взаємодії двох правових систем, а не «розмивання» кордонів між ними. Це підтверджується і досвідом найбільш розвиненої інтеграції в рамках ЄС.

Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного (національного) права за традицією належало до проблематики міжнародного права. Однак посилення правової системи держав з уведенням до її складу загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права, а також міжнародних договорів держав як її складових стало все активніше вивча-

тися загальною теорією права. З позиції загальнотеоретичної правової науки дослідження глобалізації має бути орієнтоване насамперед на розроблення концепції взаємодії, побудованої на принципі духовно-культурної ідентичності.

Поглиблена взаємодія міжнародного та внутрішнього права зумовлює т. зв. інтернаціоналізацію, або гомогенізацію, внутрішнього права, становлячи собою одну з основних тенденцій розвитку цього права у XXI ст. Під інтернаціоналізацією права розуміють зближення принципів права і національних законодавств, поглиблення взаємного впливу різних правових систем [8, с. 34]. Підпорядкування світового співтовариства єдиному центру управління потребує взаємозалежності держав і народів, що, своєю чергою, диктує необхідність того, щоб їхні соціально-економічні, політичні та правові системи були сумісні і здатні взаємодіяти одна з одною і з глобальною системою загалом як її складові. Це досягається, по-перше, визнанням пріоритету міжнародного права над внутрішнім, по-друге, інтенсивного зміною внутрішнього права під впливом міжнародного.

Підвищується вплив міжнародного права (публічного і приватного) на розвиток і зміну внутрішнього права (оголошення примату міжнародного права над внутрішнім, поява «модельного законодавства», практика запозичення (рецепції) «передового» досвіду), що неминуче спричиняє до вирівнювання та уніфікації національно-економічних систем, посилює взаємозалежність між ними (в т. ч. на рівні правосвідомості, правової ідеології і культури – всього того, що творить ментальну сферу).

Досвід останніх десятиліть свідчить про пряме нехтування НАТО і США норм міжнародного права щодо Югославії в кінці 90-х років XX ст., подій навколо Іраку – ще один показовий приклад. Тиск міжнародних і державних структур з погрозами бойкоту і санкцій завдає шкоди національним і міжнародним інтересам. Доводиться повною мірою враховувати й інші негативні наслідки уніфікації національного права як відображення процесів жорсткої глобалізації. Крім ослаблення або відторгнення низки інститутів трудового, екологічного, соціального права, спостерігається і хвиля громадських реакцій. Протести окремих верств населення і рух антиглобалістів не можна вважати незначними, оскільки в них виражені сприйняття низки міжнародно-правових рішень національною правосвідомістю. Помітним подразником можна, зокрема, вважати американізацію права. Стандартизація у правовій сфері становить собою очевидну юридичну експансію. У більшості випадків розглянуті негативні наслідки глобалізації не є неминучими. Найчастіше сучасним державам ззовні штучно нав'язують умови для виникнення проблем і криз (як, наприклад, у Грузії або Україні у період революцій).

Глобалізація стимулює такі важливі тенденції розвитку права, як розширення сфери дії та інтенсифікацію юридичного регулювання. Право охоплює все нові сфери впливу; правове регулювання стає більш інтенсивним, проникає в приватне життя людей і навіть у глибини свідомості. Постійно наростають темпи розвитку міжнародного права, яке стає надзвичайно складною багатогалузевою системою. В юри-

дичній літературі наголошують на формуванні в історично короткі терміни таких галузей, як міжнародне право прав людини, міжнародне економічне право, міжнародне кримінальне право, міжнародне право навколишнього середовища [9, с. 18-19].

Зумовлене процесами глобалізації ускладнення всіх сторін життя людства пов'язують зі зростаючою в останні роки політизацією суспільства. Разом із суспільством політизуються і його соціальні інститути, в т. ч. і правові. За певної умови, пише Н. І. Матузов, сьогодні можна говорити про появу політичного права [10, с. 21]. Опосередкування правовими нормами все ширшого спектра політичних відносин у державі та на міжнародній арені свідчить про тенденції політизації права. Незважаючи на те, що в юридичній літературі та у документах багато говориться про панування права і правової держави, реальне життя засвідчує, що у разі зіткнення права і політики верховенство зазвичай залишалося поза політикою. Особливо сьогодні, коли право багато в чому використовується не стільки за призначенням, скільки для обґрунтування і закріплення політичних домагань окремими корпораціями. У глобальних умовах юридична норма перетворилася в потужну наступальну зброю, що відображає захист інтересів однієї країни, групи, на шкоду іншій.

Глобалізація супроводжується накопиченням інформації про громадян, їхню поведінку, створенням електронних баз даних про телеметричні параметри кожної людини, про структуру ДНК, відбитки пальців і т. д. Такі дані на жителів планети знаходяться в закодованому вигляді в єдиній системі. У зв'язку з цим чинність низки основних прав і свобод буде відчувати серйозні труднощі. Крім цього, критикують у всьому світі т. зв. «подвійні стандарти», які водночас використовують деякі держави, коли їхні норми про пріоритет конституційного законодавства над міжнародним створюють передумови для формування останніх. Це явище – прямий наслідок зростаючої залежності одних держав від інших. Права людини сьогодні стали елективним інструментом у політичній боротьбі, що не може позначитися на якісному боці їхнього забезпечення.

Таким чином, можна стверджувати, що сьогодні все більшого значення в умовах глобалізації світу набуває проблема прав усього людства загалом. Про цю проблему треба говорити вголос, і вона потребує серйозного теоретичного розроблення. Такі права – це своєрідне юридичне бачення інтересів і потреб усіх людей планети перед викликами.

Однією із закономірностей розвитку права в умовах глобалізації світу є поглиблення взаємодії міжнародного і внутрішньодержавного права. Сучасною є думка про те, що в умовах глобалізації концепція об'єктивних кордонів міжнародного права має відійти в минуле. Сьогодні воно створює права і зобов'язання не тільки для держав, але і безпосередньо для фізичних і юридичних осіб.

В силу цього міжнародне право сьогодні стає одним з основних способів впливу глобалізації на поведінку держави та індивіда, набуваючи ознак своєрідної інфраструктури, забезпечуючи розширення простору глобалізації, а при потребі «переломлення» закритих правових систем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тинберген Я. Пересмотр международного порядка / Я. Тинберген. – М., 1980. – С. 21.
2. Авакьян С. А. Глобализация и проблемы формирования общечеловеческих конституционных ценностей / С. А. Авакьян // Глобализационные процессы в сфере права : проблемы правового развития в России и СНГ. – М., 2001. – С. 5.
3. Права человека и процессы глобализации современного мира / Отв. ред. Е. А. Лукашева. – М. : Норма, 2005. – С. 360.
4. Броунли Я. Субъекты международного права / Я. Броунли // Международное право (в двух книгах). – Кн. 1. – М. : Прогресс, 1977. – С. 104–122.
5. Шумилов В. М. Право в контексте глобализации / В. М. Шумилов // Правовая система России и условия глобализации. Сборник материалов круглого стола. – М., 2005. – С. 89–90.
6. Глобализация и развитие законодательства : Очерки. – М., 2004. – С. 31.
7. Global Culture. Nationalism, Globalization and Modernity / Ed. M. Featherstone. – L., 1997. – P. 112.
8. Shaw J. Law in European Union / J. Shaw. – N. Y., 2000. – P. 34.
9. Львова О. А. Трансформация правовой системы России в период глобализации (вопросы теории и практики) : автореф. дисс. ... на соискание уч. степени канд. юрид. наук по спец. : 12.00.01 «теория и история государства и права ; история политических и правовых учений» / О. А. Львова. – Казань, 2003. – 19 с.
10. Матузов Н. И. Актуальные вопросы современного права / Н. И. Матузов. – Саратов, 2003. – С. 21.